

kle bogato w pracy reprezentowanej literaturze przedmiotu. Takie szczegółowe ujęcie zagadnień cząstkowych daje obraz złożoności przedmiotu badań dyscypliny, a książkę Katarzyny Materskiej pozwala uznać za pozycję wyjątkową w ofercie publikacji z dziedziny bibliotekoznawstwa i informacji naukowej.

Informacja w organizacjach społeczeństwa wiedzy to bardzo cenna synteza zagadnień dotyczących współczesnych problemów informacyjnych, wzbogacona o nowe, istotne aspekty pola badawczego współczesnej nauki o informacji w odniesieniu do jednego z najważniejszych zjawisk – kształtowania się społeczeństwa wie-

dzy. Książka otwiera także nowe pola badawcze, pokazując rolę informacji w organizacjach i instytucjach. Dzięki jej wydaniu, do niedużego, polskiego dorobku publikacyjnego z zakresu teorii i metodologii nauki o informacji trafia bardzo wartościowe i nowatorskie opracowanie, cenne zarówno dla specjalistów – teoretyków i praktyków związanych z zarządzaniem informacją, jak i dla studentów, które dodatkowo dzięki walorom językowym czyta się z przyjemnością.

Ewa Głowacka

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Biblioteki pedagogiczne wobec wyzwań współczesnej oświaty to pokłosie ogólnopolskiej konferencji naukowej, zorganizowanej w Kaliszu w dniach 11–12 maja 2006 r. przez Książnicę Pedagogiczną im. Alfonsa Parczewskiego, wspólnie z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk oraz Instytutem Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, a poświęconej różnym aspektom funkcjonowania bibliotek pedagogicznych.

Publikacja zawiera dwadzieścia referatów¹, a tematyka prezentowana na jej łamach jest niezwykle różnorod-

¹ Do materiałów konferencyjnych został dołączony artykuł omawiający wystawę towarzyszącą konferencji pt. *Dorobek edytorski bibliotek pedagogicznych 2000–2006*.

Biblioteki pedagogiczne wobec wyzwań współczesnej oświaty: materiały konferencji naukowej, Kalisz 11–12 maja 2006, pod red. Danuty Wańki, Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk 2008, 166 s., ISBN 978-83-85638-80-6

---

na. Część autorów podejmuje rozważania dotyczące zadań, perspektyw i kierunków rozwoju bibliotek pedagogicznych w XXI wieku, część – na wybranych przykładach – prezentuje formy, metody pracy i struktury tych instytucji. Są i tacy, którzy poruszają temat dotyczący łączenia bibliotek pedagogicznych – organizacji o specjalistycz-

nym profilu działalności i księgozbioru – z bibliotekami publicznymi oraz instytucjami zajmującymi się kształceniem nauczycieli i wskazują negatywne skutki wynikające z tego rodzaju reorganizacji.

Wszystkie opublikowane na łamach recenzowanej pracy artykuły można podzielić na trzy grupy tematyczne. Pierwszą tworzą teksty Jadwigi Andrzejewskiej i Krzysztofa Walczaka dedykowane zadaniom stojącym przed współczesnymi bibliotekami pedagogicznymi. Ich autorzy zwracają uwagę m.in. na konieczność pełnej komputeryzacji placówek, utworzenia wojewódzkich edukacyjnych systemów biblioteczno-informacyjnych, opracowania jednolitego słownika języka haseł przedmiotowych, na potrzebę intensyfikacji działań marketingowych i public relations, rozwoju kultury organizacyjnej i podniesienia jakości pracy pracowników oraz na konieczność powrotu do ścisłej współpracy z bibliotekami szkolnymi. W wielu artykułach podkreśla się potrzebę prowadzenia przez biblioteki aktualnych stron WWW oraz wykorzystywania komunikatorów internetowych do nawiązywania bezpośredniego kontaktu z czytelnikami. I tak np. w referacie Dagmary Roszkowskiej *Internauta jako użytkownik informacji w bibliotece pedagogicznej* przedmiotem zainteresowania są zagadnienia dotyczące rosnącej roli Internetu jako nieodzownego narzędzia wykorzystywanego przez biblioteki pedagogiczne w rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Nieco innej problematyki doty-

czy z kolei tekst Iwony Kowalskiej. Autorka omawia w nim bibliografię regionalną – „Oświata na Śląsku Opolskim”, która zostaje zaprezentowana jako komputerowa baza danych najczęściej wykorzystywana przez czytelników Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu. Podobny problem podejmuje Lucyna Kurowska-Trudzik w artykule *Informacja edukacyjna na Dolnym Śląsku – rozwiązanie systemowe dla wojewódzkiej sieci bibliotek pedagogicznych*, podkreślając konieczność budowy i centralizacji zasobów informacji edukacyjnej². Tę grupę tematyczną zamyka praca Eweliny Pisarek *Usługa brokerska w bibliotece*, która nawiązuje do *Kodeksu etyki bibliotekarza i pracownika informacji*³ i porusza kwestie odpłatnego udostępniania informacji przez biblioteki pedagogiczne oraz współistnienia zawodu bibliotekarza i infobrokera.

W drugiej grupie opublikowanych artykułów znajdują się teksty Sylwii Kubickiej, Barbary Kowalewskiej oraz Anny Załony, omawiające działalność dydaktyczną wybranych bibliotek pedagogicznych, wspierającą pracę nauczycieli szczególnie z zakresu edu-

² Jako przykład takiego zasobu zaprezentowano Dolnośląski System Informacji Edukacyjnej. Zob. *Dolnośląski System Informacji Edukacyjnej* [on-line]. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu [dostęp 15 lipca 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.dbp.wroc.pl/downloads/DSIE.pdf>.

³ *Kodeks etyki bibliotekarza i pracownika informacji*, Warszawa 2006; *Kodeks etyki bibliotekarza i pracownika informacji*, „Biblioteka w Szkole” 2005, nr 6, s. 2–3; *Kodeks Etyki Bibliotekarza i Pracownika Informacji*, „Poradnik Bibliotekarza” 2004, nr 9, s. 3–6.

kacji ekologicznej i regionalnej oraz czytelniczej i medialnej. Szczegółową charakterystyką zostały tu objęte programy skierowane do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Jako oddzielną grupę potraktowano maturzystów, których uwzględniono w programie edukacyjnym ułatwiającym przygotowanie do ustnego egzaminu dojrzałości z języka polskiego.

Ostatnią grupę tematyczną stanowią artykuły Danuty Wańki, Bożeny Koredczuk, Tomasza Szymańskiego i Alicji Kubaczki, poświęcone praktycznej działalności bibliotek pedagogicznych (aktywność wydawnicza, wystawiennicza, organizacja konferencji regionalnych, naukowych, targów piśmiennictwa związanego z edukacją oraz współpraca z instytucjami naukowymi). Wśród tekstów z tej grupy warto odnotować publikacje Ewy Andrysiak, Elżbiety Grzelakowskiej i Marcina Laskowskiego, które dotyczą zbiorów specjalnych wybranych bibliotek pedagogicznych, w których omówiono wybrane kolekcje oraz zasygnalizowano problemy związane z ich gromadzeniem, opracowaniem i popularyzacją.

Ważnym uzupełnieniem problematyki artykułów prezentowanych w trzech pierwszych grupach tematycznych jest referat Bogumiły Staniów *Problemy kształcenia i doksztalcenia kadr dla bibliotek pedagogicznych*, odnoszący się do możliwości kształcenia i doksztalcenia obecnych i przyszłych pracowników bibliotek pedagogicznych. Zawiera on wskazówki dotyczące wymagań i kwalifi-

kacji niezbędnych do podjęcia zawodu nauczyciela bibliotekarza oraz postuluje konieczność uzupełnienia programów studiów bibliotekoznawczych o dodatkowe przedmioty z zakresu innych kierunków kształcenia. Dagmara Kawoń-Noga oraz Urszula Tobolska w swych wystąpieniach prezentują z kolei wyniki badań ankietowych aktywności czytelniczej nauczycieli oraz częstotliwości korzystania z usług bibliotek pedagogicznych przez jej najczęstszych klientów – nauczycieli oraz studentów przygotowujących się do tego zawodu.

Jako swoisty dodatek do recenzowanej publikacji można potraktować dwa referaty: pierwszy – Agaty Walczak-Niewiadomskiej, zestawiający piśmiennictwo bibliologiczne dotyczące bibliotek pedagogicznych, oraz drugi – Jadwigi Koniecznej, przedstawiający historię reaktywacji i rozwoju polskich bibliotek pedagogicznych w latach 1945–2005 w ujęciu polskiego systemu oświaty. Dołączenie tych artykułów do całości publikacji, choć bez wątplenia potrzebnych i interesujących, wydaje się jednak nie w pełni zasadne, ponieważ mają one przede wszystkim charakter przeglądowo-historyczny, a tym samym nie do końca wpisują się w zagadnienia odnoszące się do wyzwań stojących przed współczesną oświatą.

Z wydawniczego punktu widzenia w prezentowanej publikacji nie udało się uniknąć pewnych błędów interpunkcyjnych czy literówek, zabrakło także tematycznego podziału opublikowanych artykułów. Choć redaktor

pracy – Danuta Wańka – we wstępie do książki poinformowała, że referaty zostały uszeregowane według kolejności wystąpień, zabieg ten spowodował, że opracowania o zbliżonej tematyce zostały umieszczone w różnych częściach publikacji, co nie obniża jednak wartości całego wydawnictwa.

Reasumując, należy stwierdzić, że *Biblioteki pedagogiczne wobec wyzwania współczesnej oświaty* to interesujący i wielowątkowy zbiór artykułów, napisanych jasnym i zrozumiałym ję-

zykiem oraz wyposażonych w bogatą bazę źródłową. Publikacja wydaje się o tyle potrzebna i cenna, że niejednokrotnie wskazuje na pewne praktyczne rozwiązania przyjęte w działalności wielu bibliotek pedagogicznych, które mogą stanowić źródło inspiracji dla pracowników innych tego typu placówek, stale poszukujących nowych kierunków rozwoju.

Marzena Jarocka

Biblioteka Pedagogiczna w Toruniu

W roku 2008 do rąk czytelników trafiła pozycja ze wszech miar niezwykła, która potwierdza znaną tezę, że rozwój w nauce to (dramatyczne) obalenie istniejących teorii. W tym stwierdzeniu mieści się pierwsze dokonanie jej autora. Drugim – z pewnością nie mniej ważnym – jest udowodnienie, na czym polega interdyscyplinarność w nauce. Spróbujemy wskazać na oba walory recenzowanego dzieła. Uczynimy to jednak w odwrotnej kolejności, ponieważ z punktu widzenia środowiska, do którego są adresowane „Toruńskie Studia Bibliologiczne”, wykorzystanie osiągnięć współczesnej nauki o informacji w innych dyscyplinach wydaje się ważniejsze niż wartość – nie ulega wątpliwości, że dla filologa olbrzymia – samych ustaleń *stricte* językoznawczych. (*Notabene* autor dedykuje swe dzieło głównie bibliotekarzom: „Książka ta jest skromnym hołdem filologa dla tych, którzy *skanują*, a w szerszej perspektywie – dla tych wszystkich, któ-

---

Piotr Wierzchoń: Fotodokumentacja. Chronologizacja. Emendacja. Teoria i praktyka weryfikacji materiału leksykalnego w badaniach lingwistycznych, Poznań: Instytut Językoznawstwa UAM 2008, 494 s., ISBN 978-83-926446-9-9

---

rym nie jest obojętny los *starych gazetek*” [z okładki]).

Często powtarzamy, że w procesie cyfryzacji, a szerzej – w narzędziach całej kultury cyfrowej, drzemią wręcz nieograniczone możliwości wykorzystania naukowego w różnych dziedzinach, oczywiście także w humanistyce. Rzadziej jednak dajemy dowody potwierdzające tę tezę. Nie dopatrzyłem się, aby autor recenzowanej pozycji szczególnie często wspominał o „nieograniczonych możliwościach badawczych, jakie daje cyfryzacja”, „nowej jakości warsztatu badawczego,